

PM 2009: RI (Dnr 001-1594/2009)

Upphandling från statliga och kommunala företag (Ds 2009:36)

Remiss från Finansdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen ”Upphandling från statliga och kommunala företag (Ds 2009:36)” överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Med anledning av ett avgörande i regeringsrätten föreslår Finansdepartementet att en bestämmelse motsvarande EG-domstolens kontroll- och verksamhetskriterier införs i den svenska lagen om offentlig upphandling (LOU). Införandet av bestämmelsen kommer att innebära att upphandlande myndigheter fortsättningsvis kan köpa varor och tjänster från bland annat helägda bolag och kommunalförbund utan föregående upphandling. En förutsättning för att regeln ska vara tillämplig är att de så kallade kontroll- och verksamhetskriterierna är uppfyllda.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget och förutsätter att frågan kommer att få en långsiktig lösning.

Mina synpunkter

Frågan om offentliga upphandlingar är komplex och kräver väl avpassad lagstiftning. Föreliggande förslag till ändring i LOU är nödvändig för att kommunerna ska kunna fortsätta bedriva sin kärnverksamhet, särskilt med beaktande av de regelförändringar som föreslås med anledning av ändringarna i EG:s rättsmedelsdirektiv. Jag tillstyrker därför promemorians förslag.

Genom den föreslagna förändringen får staden möjlighet att, efter utredning av om kontroll- och verksamhetskriterierna är uppfyllda, själv förfoga över valet av verksamhetsform för kommunala angelägenheter utan att bli skyldig att upphandla enligt LOU. Detta är en förändring till det bättre. Emellertid vill jag understryka vikten av att en förändrad upphandlingslagstiftning utformas på ett sätt som stärker kon-

kurrensneutraliteten och stävjar förekomsten av osund konkurrens mellan det offentliga och privata utförare.

Eftersom frågan om organisationsformen för stadens verksamheter ofta har samband med betydande långsiktiga investeringar är det av avgörande betydelse att den föreslagna regleringen eller därmed jämförbar lagstiftning blir permanent. Jag förutsätter att så blir fallet.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen ”Upphandling från statliga och kommunala företag (Ds 2009:36)” överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 10 september 2009

STEN NORDIN

Bilaga

Departementspromemorian ”Upphandling från statliga och kommunala företag” (Ds 2009:36), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Miljöpartiet instämmer med borgarrådet att förslaget till förändring i LOU är positivt. I och med förändringen får staden möjlighet att själv förfoga över valet av verksamhetsform för kommunala angelägenheter utan att bli skyldig att upphandla enligt LOU. Än så länge är förändringen dock bara temporär och vi hoppas att majoriteten tar tillfället i akt att utnyttja undantaget som ger staden möjligheter att utveckla bl.a. sin biogasproduktion. I och med förändringen av lagstiftningen blir det nu, utan offentlig upphandling, fullt möjligt för Stockholm Vatten att omhänderta stadens matavfall. Stockholm Vatten kan nu, via ett dotterbolag, investera i en förbehandlingsanläggning. Detta är avgörande för stadens möjligheter att utöka sin matavfallsinsamling. Detta bör dock ske omgående, eftersom undantaget endast gäller till år 2013.

ÄRENDET

Bakgrunden till promemorians förslag om ändring i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) är att regeringsrätten i ett avgörande prövat om det är förenligt med LOU att en upphandlande myndighet utan formellt upphandlingsförfarande köper tjänster från ett aktiebolag som den upphandlande myndigheten äger (RÅ 2008 ref. 26). Genom regeringsrättens avgörande står det klart att den praxis som EG-domstolen utvecklat (de s.k. kontroll- och verksamhetskriterierna) inte är möjliga att tillämpa såvida inte det införs en uttrycklig bestämmelse om detta i svensk lagstiftning. Detta innebär att upphandlande myndigheter inte har rätt att köpa varor och tjänster från sina egna bolag utan föregående upphandling. Avgörandet har betydelse även för andra företagsformer än aktiebolag, såväl statliga som kommunala, och även för offentligtrettsliga kommunala verksamhetsformer som kommunalförbund och gemensamma nämnder.

För att motverka en snabb och potentiellt kostsam omvandling av den offentliga sektorns bolagsinnehav föreslår departementet nu att en temporär bestämmelse förs in i LOU. Bestämmelsen innebär att en upphandlande myndighet inte behöver tillämpa LOU när den anskaffar varor eller tjänster från en juridisk person som myndigheten helt eller delvis innehar eller är medlem i. Detta gäller under förutsättning att 1) den upphandlande myndigheten utövar en kontroll över den juridiska personen som motsvarar den som den utövar över sin egen förvaltning samt att 2) den juridiska personen utför huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med den eller de upphandlande myndigheter som innehar eller är medlem i den juridiska personen.

Anledningen till att bestämmelsen föreslås vara temporär är att departementet bedömer att det behöver göras en mer omfattande utredning angående lämpligheten med en bestämmelse motsvarande ovan beskrivna kontroll- och verksamhetskriterier på längre sikt. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 juni 2010 och gälla till den 31 december 2012.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker departementets förslag till ändring i LOU. Ändringen är nödvändig för att kommunerna ska kunna fortsätta bedriva sin kärnverksamhet, särskild med beaktande av de regelförändringar som föreslås med anledning av ändringarna i EG:s rättsmedelsdirektiv (Ds 2009:30).

Staden får nu möjlighet att, efter utredning av om kontroll- och verksamhetskriterierna är uppfyllda, själv förfoga över valet av verksamhetsform för kommunala angelägenheter utan att bli skyldig att upphandla enligt LOU.

Då frågan om organisationsformen för stadens verksamheter ofta har samband med stora långsiktiga investeringar är det av avgörande betydelse att den föreslagna regleringen blir permanent. Stadsledningskontoret förutsätter att så blir fallet.